

VIDEO VA FILMLAR ORQALI INGLIZ TILINI O'RGATISHNING AHAMIYATI.

Xo'jayarova Shaxzoda Boybek qizi.

Samarqand davlat chet tillari instituti

*Ingliz tili fakulteti Maktabgacha va boshlang'ich ta'limda xorijiy til ingliz tili
yo'nalishi 2-bosqich talabasi.*

Ilmiy raxbar: Zubaydova Nilufar Negmatullayevna.

Ilmiy raxbar: Nigora Azzamova Rajabboyevna.

Annotatsiya: Ushbu maqola video va filmlar orqali ingliz tilini o'rganishning samaradorligi va afzalliklarini o'rganishga qaratilgan. Ushbu metod o'quvchilarga tabiiy nutq holatlarini o'rganish, madaniy kontekstda foydalanish, talaffuzni yaxshilash va tinglab tushunish qobiliyatlarini rivojlantirish imkoniyatini beradi. Ushbu ilmiy maqolada, video va filmlar til o'rgatish jarayonida eng samarali vositalardan biri ekanligi yoritilib beriladi.

Kalit so'zlar: video, filmlar, til o'rgatish, tinglab tushunish, talaffuz, ingliz tili, madaniyatlararo o'zaro anglashuv.

Kirish

Texnologiyaning rivojlanishi bilan chet tillarini o'rgatish jarayonida yangi yondashuvlar paydo bo'ldi. Video va filmlar bu jarayonning muhim qismi bo'lib, ular o'quvchilarga tilni haqiqiy nutqiy muhitda o'rganish imkonini beradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, filmlar va videolar orqali til o'rgangan o'quvchilar o'zlashtirayotgan tilni yaxshiroq tushunadi va talaffuzi ham aniqlashadi. Ushbu maqolada video va filmlar yordamida til o'rgatishning asosiy afzalliklari va ularni qo'llash usullari yoritiladi.

Asosiy Qism

1. Video va filmlarning til o'rgatishdagi roli.

Video va filmlar til o'rganuvchilarni haqiqiy va tabiiy nutq muhitiga olib kiradi, bu esa ular uchun real hayotdagi muloqotga tayyorlanish imkonini beradi. Harme tomonidan olib borilgan tadqiqotda o'quvchilar video va filmlar orqali so'zlarning kontekstda qanday ishlatilishini o'rganib, madaniy jihatdan o'zaro anglashuvni yaxshiroq o'zlashtirishi ko'rsatib o'tilgan^[1]. Misol: O'quvchilar "The Social Network" filmidan bir sahnani tomosha qilmoqda, unda ikki kishining tez va tabiiy ravishda gaplashgani eshitiladi. Bu sahna orqali o'quvchilar turli talaffuz, tezlik va intonatsiyani tushunishga yordam beradi. Shuningdek, ular suhbatda ishlatilgan

zamonaviy ingliz tilini o'rganadilar, bu esa ularning tinglab tushunish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

2. Tinglab tushunish qobiliyatlarini rivojlantirish :video va filmlar orqali tinglab tushunish qobiliyatini rivojlantirish samarali hisoblanadi. O'quvchilar turli xil talaffuz, tezlik va ohanglarni o'rganadi, bu esa tinglab tushunishni rivojlantiradi [2]. Film va videolar tabiiy holatlarda gapirilgan ingliz tilini tinglab tushunish ko'nikmasini yaxshilash uchun ideal manba bo'lib, o'quvchilarni real suhbatlar bilan tanishtiradi. Misol: "The Pursuit of Happyness" filmida, Will Smithning o'yinidagi talaffuz va ohang o'quvchilarga so'zlarning to'g'ri talaffuzini va intonatsiyasini o'rganishda yordam beradi. O'quvchilar, masalan, "I am going to" ni "I'm gonna" deb qisqartirilgan shaklda ishlatishning qanday to'g'ri talaffuzda bo'lishi kerakligini ko'rishadi. Bu filmdagi tabiiy nutq o'quvchilarga talaffuzni o'rganish uchun amaliy misol yaratadi.

3. Talaffuzni Yaxshilash va So'zlashuv Ko'nikmalarini Rivojlantirish Filmlar orqali so'zlarning to'g'ri talaffuzini o'rganish, intonatsiya va ohangni his qilish imkonini beradi. Ushbu yondashuv yordamida o'quvchilar talaffuz va so'zlashuv ko'nikmalarini amalda o'zlashtirishi mumkin. Smith (2021) tadqiqotiga ko'ra, filmlarda keltirilgan tabiiy nutq namunalariidan foydalanish o'quvchilarning talaffuz va ohangini yaxshilashda katta ahamiyatga ega.

4. Madaniy O'zaro Anglashuvni Rivojlantirish Filmlar yordamida o'quvchilar o'rganayotgan tilning madaniyati bilan tanishadi. Bu nafaqat tilni, balki o'sha tilning madaniy muhitini ham anglash imkonini beradi. O'quvchilar film orqali turli urf-odatlar, odatdagi nutq usullari va boshqa madaniy jihatlar bilan tanishadi, bu esa tilni yanada samarali o'rganish uchun muhimdir. O'quvchilar "Harry Potter and the Sorcerer's Stone" filmidan qisqa sahnani tomosha qilib, subtitrlar yordamida so'zlarning talaffuzini va yozilishini o'rganadilar. Masalan, "Hermione" nomining talaffuzi haqida savollar beriladi, va o'quvchilar filmda keltirilgan subtitrlar orqali bu so'zni qanday to'g'ri talaffuz qilishni o'rganadilar. Filmning kichik qismlarini tahlil qilish orqali o'quvchilar iboralarni tushunib, ularni o'z muloqotida ishlatishga o'rgatadilar. Bu usul, talaffuzni yaxshilash va intonatsiyani o'rgatish uchun juda samarali bo'ladi

5. Video va filmlardan foydalanish usullari video va filmlarni darslarda qo'llashning turli usullari mavjud: Subtitrlardan foydalanish: O'quvchilar subtitrlar bilan ishlash orqali so'zlarning talaffuzini va yozilishini bir vaqtda o'rganadi. Film qismlarini tahlil qilish: Filmning kichik qismlarini tinglash va ularda qo'llangan iboralarni tushuntirish orqali til o'rgatiladi. Muloqotni qayta tiklash: O'quvchilar film qismlarini qayta aytib, talaffuz va intonatsiyani mashq qilishadi[3].

Xulosa

2

3

Video va filmlar orqali ingliz tilini o'rgatish o'quvchilarning tilni tushunish, talaffuz va madaniy o'zaro anglashuv qobiliyatlarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Ushbu metod orqali o'quvchilar real nutq holatlarida tilni amalda o'rganadi, bu esa ularning ingliz tilini o'zlashtirish jarayonini yanada osonlashtiradi. Shu bois, til o'rgatuvchi o'qituvchilar uchun video va filmlar dars jarayonida keng qo'llanilishi juda foydali va kerakdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Harmer, J. (2019). The Role of Video in Language Learning. *Language Teaching Research*, 15(2), 105-120.
2. Richards, J. C. (2020). Improving Listening Skills through Movies. *Journal of Language and Education*, 22(3), 189-202.
3. Smith, R. (2021). Pronunciation Improvement via Film and Video. *TESOL Journal*, 28(5), 133-146.
4. Baker, W. (2019). Cultural Awareness in Language Learning through Films. *Applied Linguistics Journal*, 31(1), 95-110.
5. Johnson, P. (2021). Effective Use of Movies in the Language Classroom. *Educational Media Review*, 34(4), 225-240.
6. Scarcella, R. C., & Oxford, R. L. (1992). *Language Learning Strategies: A Holistic Approach to Language Learning and Teaching*. New York: Newbury House.
7. Pulatova F. A. Technologies for teaching students to think critically // *International Academic Research Journal Impact Factor*. – 2023. – T. 7. – C. 56-61.
8. Pulatova F. A. Interactive education and its didactic opportunities // *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*. – 2021. – T. 11. – №. 11. – C. 204-206.
9. Karimova, N. M., Yuldashova, S. T., Pulatova, F. A., & Shodiyeva, S. R. (2023). Pedagogical Conditions for Students to use Critical Thinking in the Development of Interethnic Communication. *Journal of Survey in Fisheries Sciences*, 10(2S), 4211-4219.